

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Egyetemes zenetörténet és zeneirodalom 6. (Istoria muzicii universale 6)

Akadémiai tanév: 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6 Tanulmányi program / Képesítés	Zeneművészet
1.7 Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Egyetemes zenetörténet és zeneirodalom 6. (Istoria muzicii universale 6)					A tantárgy kódja	TLM 3634
2.2 Az előadásért felelős tanár neve			dr. Fekete Miklós				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Fekete Miklós				
2.4 Tanulmányi év	3	2.5 Félév	2	2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	24	melyből: 3.5 előadás	12	3.6 szeminárium/labor	12
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					8
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek: koncertrésztvétel (opera, filharmónia, kamaraestek, kórusfellépések, előadások, stb.), önálló zenehallgatás, konferencia-résztvétel, nyílt intézményi programokon való résztvétel, stb.					10
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					51
3.8 A félév össz-óraszama					75
3.9 Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	-
4.2 Kompetenciabeli	- általános zenetörténeti ismeretekkel való rendelkezés (1-2 év) - zenei képességekkel való rendelkezés (zenei hallás, ritmusérzék) - kottaolvasási készséggel való rendelkezés

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	75 %-os jelenléti kötelezettség - vetítő, hangfalak, zongora - kötelező olvasmányok tanulmányozása és a feladatok elvégzése
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	100 %-os jelenléti kötelezettség - szemináriumi feladatok megoldása (órák keretében és tanórákon kívül)

	• szemináriumi bemutatók megtartása • fontosabb kolozsvári könyvtárak használata
--	---

6.1 Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	• „zenét tanulmányoz” • „azonosítja a zene jellemzőit” • „kottákat tanulmányoz” • „a tanítási folyamat során példákkal szemléltet” • „helyes kapcsolat megteremtése a zenei szöveg és a hangzás között a megszerzett auditív, valamint zeneolvasási- és írási készségek (beleértve a belső hallást) alapján”; • „a klasszikus zenei írásmód alapvető technikáinak, valamint a zenei elemzés módszertanának helyes alkalmazása”; • „zenei kompozíciók osztályozása és elemzése műfaji, formai, zeneirodalmi, hangszerelési, stilisztikai jellemzők és sajátosságok alapján”; • zeneértés képességének kialakítása • a zenei értékek felismerési képességének kialakítása • hangszeres, vokális és zenekari kottaolvasás készségének kialakítása • formaérzék-, zenehallgatási készség fejlesztése • stílusfelismerési képesség kialakítása • elemzési készség fejlesztése • zenei stílár elemek rendszerezésének képessége • a zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejező eszközök – tempó, dinamika, tonalitás, forma, karakter, hangszerelés, stb. – értelmezési képességének fejlesztése
Transzverzális kompetenciák	• „kezeli saját szakmai fejlődését” • „önmenedzselést és önpromóciót végez” • „megküzd a lámpalázzal” • „egy művészeti esemény vagy tanulási egység – beleértve a zenei tantárgyak tantervében szereplő tartalmakat – megtervezése, megszervezése, lebonyolítása, koordinálása és értékelése”; • „hatékony munkavégzési technikák alkalmazása”; • „kezdemenyezőkészség, kreativitás és felelősségérzet kialakítása”; • „a szakmai fejlődés objektív önértékelése a munkaerőpiaci elvárásokhoz való alkalmazkodás érdekében”; • a zenei befogadókészség kialakítása • az esztétikai értékítélet képességének kialakítása • a rendszerezés képességének kifejlesztése • az önálló zenehallgatási- és hangverseny-látogatási igény kialakítása • interdiszciplináris kapcsolatok kialakításának készsége – egyrészt zenei tárgyakkal (zeneelmélet, formatan, összhangzattan, ellenpont, folklór, hangszerelmélet és hangszerelmélet, hangszerelmélet, hangszerelmélet, partitúraolvasás, karvezetés), másrészt zenén kívüli tárgyakkal (irodalom, egyetemes történelem, művészettörténet, földrajz, szociológia, stb.)

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	- Azonosítja és leírja a különböző kultúrák, stílusok, műfajok és zenei formák jellegzetességeit, más művészeti területekkel és/vagy történeti vonatkozásokkal összefüggésben, különös tekintettel a szakirány specifikus repertoárjára. - Ismeri és használja a zenei vagy a területhez kapcsolódó releváns információforrásokat. - Azonosítja, meghatározza és leírja azokat a zenei nyelvi elemeket, amelyek a műelemzési módszerek alapját képezik, különös tekintettel a szakirány területére.
Képességek	- Ismerteti és osztályozza a (szakirány függvényében eltérő jellegű és összetettségű) zenei műveket stilisztikai sajátosságai alapján, figyelembe véve a történeti és kulturális kontextust. - Gyűjt, értékeli, kiválaszt és rendszerezetten feldolgoz zenei vagy a területhez kapcsolódó információkat (történeti, kulturális, esztétikai, stilisztikai stb.). - Önállóan elemzi és értékeli az írott (partitúra) és a hangzó (audíció) anyag közötti összefüggést, a szakirányhoz igazodó, különböző korszakokból és stílushoz tartozó művek esetében.
Felelősség és önállóság	- Különböző művészeti és társadalmi kontextusokban képes eligazodni, alkalmazva a stílusokra, műfajokra, formákra és zenei tradíciókra vonatkozó ismereteit saját zenei-művészi tevékenységének megalapozására és alakítására. - Folyamatosan bővíti, sokszínűsíti, árnyalja és finomítja saját művészi nézőpontját a zenei-művészeti terület releváns információforrásainak tanulmányozásával. - Kreatív és kritikai módon elemzi a szakirány specifikus repertoárjához tartozó zenei alkotásokat.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	- a zenei műveltség megalapozása és az egyetemes zenekultúra megismertetése - a zenei ízlés formálása - zenetörténeti tájékozottság kialakítása, ismeretek bővítése és rendszerezése - a zenei érdeklődés felkeltése - zenei élményszerzés megvalósítása és az az újdonság iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása - az esztétikai érzék fejlesztése - a tudatos zenehallgatás szintjének elérése - az éneklési és zenélési öröm felkeltése - a kurzuson/szemináriumon kívüli zenehallgatásra való rászoktatás
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- a zenetörténeti terminológia megismerése, elsajátítása és helyes használata - a zenei művészettörténeti korszakok körülhatárolása, képviselőinek megismerése, sajátos stílárius jegyeinek megfigyelése - a történelmi, művészettörténeti, irodalmi, képzőművészeti és zenei fejlődés párhuzamba állítása, kölcsönhatásainak és összefüggéseinek felderítése - a zenei elemzések megvalósításához szükséges zenetörténeti ismeretek elsajátítása - zeneszerzők életének, tevékenységeinek, alkotásainak megismerése - különböző események és történések időrendi behelyezése - zeneszerzők jellegzetes stílusjegyeinek megismerése - műfajok és formák kialakulásának és fejlődésének nyomon követése

	• a meghallgatott zeneművek előadó apparátusának felismerése • fontosabb zenetörténeti alkotások megismerése, majd felismerése zenehallgatás útján • sajátos munkamódszerek kialakítása a zenetörténeti szemináriumokon • az előadásokon, szemináriumokon ismertetett tananyag rendszerezése, elmélyítése
--	--

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didakt. módszerek
1. Igor Sztravinszkij élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: harmónia, ritmika, népi jelleg, stílusbeli pluralizmus.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
2. Szergej Prokofjev, Dmitrij Sosztakovics, Szergej Rachmanyinov, Alexander Szkrjabin zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: orosz jelleg, neoklasszicizmus, újszerű, stílusjegyek, virtuozitás, szimfónia, versenymű, zongoramuzsika.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
3. A Francia Hatok (főképp Darius Milhaud, Arthur Honegger, Francis Poulenc) és Olivier Messiaen zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
4. Dohnányi Ernő és Kodály Zoltán zeneirodalmi jelentősége. Bartók Béla élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: nemzeti jelleg, nyugateurópai hagyományok, stílusjegyek, művek.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
5. Bartók Béla művei. Kulcsszavak: sajátosságok, népzene kutatás, kórusművek, színpadi művek, hangszeres-, kamara- és zenekari művek.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
6. George Enescu élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: nemzeti jelleg, stílusjegyek, hegedűművész, zongoraművész, tanár, zeneszerző.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
7. George Enescu művei. Kulcsszavak: kompozíciók.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
8. Paul Hindemith, Edward Elgar, Benjamin Britten zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
9. Aleatorika. Elektronikus zene. Konkrét zene. Pierre Schaeffer, John Cage, Edgard Varèse, Pierre Boulez, Iannis Xenakis zenei munkássága. Kulcsszavak: experimentális zene, tudatos hagyománynélküliség, nyitott forma, extrém <i>avantgarde</i> , hangszorózene, zörejek.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
10. Modern. Posztmodern. Kortárs. Kulcsszavak: stílusok, szerzők, művek.	- előadás - bemutatás - problematizálás

	- interaktív párbeszéd - brainstorming
11. Jazz. Populáris zene. Filmzene. Kulcsszavak: stílusok, történet, alkotók, előadók, együttesek, alkotások.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
12. Ismétlés, összefoglalás.	- előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
8.2 Szeminárium	Didakt. módszerek
1. Igor Sztravinszkij élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: harmónia, ritmika, népi jelleg, stílusbeli pluralizmus.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
2. Szergej Prokofjev, Dmitrij Sosztakovics, Szergej Rachmanyinov, Alexander Szkrjabin zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: orosz jelleg, neoklasszicizmus, újszerű, stílusjegyek, virtuozitás, szimfónia, versenymű, zongoramuzsika.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
3. A Francia Hatok (főképp Darius Milhaud, Arthur Honegger, Francis Poulenc) és Olivier Messiaen zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
4. Dohnányi Ernő és Kodály Zoltán zeneirodalmi jelentősége. Bartók Béla élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: nemzeti jelleg, nyugateurópai hagyományok, stílusjegyek, művek.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
5. Bartók Béla művei. Kulcsszavak: sajátosságok, népzene kutató, kórusművek, színpadi művek, hangszeres-, kamara- és zenekari művek.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
6. George Enescu élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: nemzeti jelleg, stílusjegyek, hegedűművész, zongoraművész, tanár, zeneszerző.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
7. George Enescu művei. Kulcsszavak: kompozíciók.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
8. Paul Hindemith, Edward Elgar, Benjamin Britten zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
9. Aleatorika. Elektronikus zene. Konkrét zene. Pierre Schaeffer, John Cage, Edgard Varèse, Pierre Boulez, Iannis Xenakis zenei munkássága.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás

Kulcsszavak: experimentális zene, tudatos hagyománynélküliség, nyitott forma, extrém <i>avantgarde</i> , hangszorózene, zörejek.	- interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
10. Modern. Posztmodern. Kortárs. Kulcsszavak: stílusok, szerzők, művek.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
11. Jazz. Populáris zene. Filmzene. Kulcsszavak: stílusok, történet, alkotók, előadók, együttesek, alkotások.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
12. Ismételtes, összefoglalás.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
Kötelező könyvészet: *** <i>IMSLP / CPDL</i> – kották *** <i>The New Grove Dictionary of Music and Musicians</i> . 2001. Macmillan Publishers. London. BURROWS, John (szerk.) 2006. <i>A klasszikus zene</i> . M-érték Kiadó. Budapest. COPLAND, Aaron 1973. <i>Az új zene</i> . Zeneműkiadó. Budapest. DIETEL, Gerhard 1996. <i>Zenetörténet évszámokban I, II</i> . Springer. Budapest. EGGEBRECHT, Hans Heinrich 2009 [német kiadás 1991]. <i>A nyugat zenéje – Folyamatok és állomások a középkortól napjainkig</i> . Typotex Kiadó. Budapest. KÓKAI Rezső – FÁBIÁN Imre 1961. <i>Századunk zenéje</i> . Zeneműkiadó. Budapest. KROÓ György 1973-1989. <i>A hét zeneműve</i> . Zeneműkiadó. Budapest. MICHELS, Ulrich 2003. <i>Atlasz – Zene</i> . Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest. SALZMAN, Eric 1980 [angol kiadás 1974 ²]. <i>A 20. század zenéje</i> . Zeneműkiadó. Budapest. SCHOENBERG, Harold C. 2006. <i>Nagy zeneszerzők élete</i> . Európa Könyvkiadó. Budapest. STANLEY, John 2006. <i>Klasszikus zene</i> . Kossuth Kiadó. Budapest. SZABOLCSI Bence 1999. <i>A zene története</i> . Kossuth Kiadó. Budapest. SZITHA Tünde 1998. <i>A magyar zene századai</i> . Orfeusz hangzó zenetörténet. Nemzeti Kulturális Alap Zenei Kollégiuma. Budapest. WÖRNER, Karl H. 2007. <i>A zene története</i> . Vivace Zenei Antikvárium és Kiadó. Budapest. Ajánlott könyvészet: BECZE Szilvia 2019. <i>Bartók – Kodály – Dohnányi</i> . Holnap Kiadó. Budapest. BENTOIU, Pascal 2005. <i>Breviar enescian</i> . Editura Universității Naționale de Muzică. București. BÓNIS Ferenc 2011. <i>Élet-pálya: Kodály Zoltán</i> . Balassi Kiadó – Kodály Archívum. Budapest. BREUER János 1982. <i>Kodály-kalauz</i> . Zeneműkiadó. Budapest. DEDIU, Valentina Sandu 2002. <i>Muzica românească între 1944-2000</i> . Editura Muzicală. București. DELIÈGE, Celestin 1983. <i>Beszélgetések Pierre Boulezsal</i> . Zeneműkiadó. Budapest. DOHNÁNYI Ilona von 2002. <i>Ernst von Dohnányi – A song of life</i> . Indiana University Press. Bloomington & Indianapolis. DUMITRAȘCU, Ilie 2004. <i>Istoria muzicii românești – compendiu</i> . Editura Universității Transilvania. Brașov. FRIDECZKY Frigyes 2000. <i>Magyar zeneszerzők</i> . Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest. GAVOTY, Bernard 2005. <i>Amintirile lui George Enescu</i> (trad. din franceză de Elena Bulai). Editura Curtea Veche. București.	

KALINAK, Kathrin 2014. *Filmzene – nagyon rövid bevezetés*. MüPa Könyvek. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

KÁRPÁTI János (szerk.) 2011. *Képes magyar zenetörténet*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

LAMPERT Vera 2005. *Népzene Bartók műveiben*. Hagyományok Háza – Helikon Kiadó. Budapest.

LÁSZLÓ Ferenc (szerk.) 1995. *A szfinx válaszol: harmincöt beszélgetés George Enescuval*. Kriterion Kiadó. Bukarest.

LENDVAI Ernő 1993. *Bartók dramaturgiája: színpadi művek és a Cantata profana*. Akkord Kiadó. Budapest.

MALCOLM, Noel 2011. *George Enescu*. Humanitas. București.

NÉMETH Amadé 1979. *Erkel*. Gondolat Kiadó. Budapest.

PONGRÁCZ Zoltán 1971. *Mai zene – mai hangjegyzírás*. Zeneműkiadó. Budapest.

PONGRÁCZ Zoltán 1980. *Az elektronikus zene*. Zeneműkiadó. Budapest.

SZOMORY György 2017. *Kis magyar zenetörténet*. Holnap Kiadó. Budapest.

SZŐLLŐSY András 1980. *Honegger*. Gondolat Kiadó. Budapest.

TALLIÁN Tibor 2015. *Magyar képek*. Balassi Kiadó. Budapest.

TALLIÁN Tibor 2016. *Bartók Béla*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

VARGA Bálint András: *Három kérdés - 82 zeneszerző*, Zeneműkiadó, Budapest, 1986.

VÁZSONYI Bálint 1971. *Dohnányi Ernő*. Zeneműkiadó. Budapest.

VEDRES Csaba 2006. *Mi az, hogy könnyűzene?! Kairosz Kiadó. Budapest.*

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalma és az elsajátítandó kompetenciák összhangban vannak a képzési program céljaival, valamint a végzettek által betölthető szakmai szerepkörökkel és a munkaerőpiac elvárásaival.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	- A . vizsga: szóbeli / írásbeli / projekt, stb.; - B . vizsga: audíció (mű-, szerző- vagy stílus felismerése)	- problematizálás - számonkérés - vizsga	40% + 30%
10.5 Szeminárium	- aktív szemináriumi jelenlét és tevékenység; - C . a kijelölt órai és önálló szemináriumi feladatok teljesítése (dolgozat / portfólió / projekt / zenei összeállítás, stb. elkészítése és bemutatása);	- folyamatos megfigyelés - portfólió - bemutatás	20%
	- D . hivatalból járó pontszám (1 jegypont)		10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- aktív részvétel az új témák kibontásakor és problematizálásakor (kurzus), illetve azok gyakorlati feldolgozásain (szeminárium, önálló feladatok és munkák) – az órák min. 75%-án; - a félév alatti szemináriumi munkák 100%-os elvégzése kizáró jellegű feltétele a szessziós vizsgán való részvételnek; - mindhárom vizsgarész (lásd a korábbi A, B és C) esetében szükséges teljesíteni külön-külön is a hozzárendelt pontszám min. 50%-át;			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
							

Kitöltés dátuma

2025. szeptember 17.

Előadás felelőse

dr. Fekete Miklós

Szeminárium felelőse

dr. Fekete Miklós

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató